บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสร้างรูปแบบหม้อดินสทิงหม้อ ของบ้านสทิงหม้อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยการวิจัยแบบประยุกต์ ซึ่งได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ประกอบการ บุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้านสทิง-หม้อ หมู่ที่ 4 ตำบลสทิงหม้อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา บุคคลทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสงขลา จำนวน 239 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการคัดเลือกประชากร โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้ประกอบการ ได้จากการสำรวจและสัมภาษณ์พบผู้ประกอบการที่ยังหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน 3 ครัวเรือน ตามตารางที่ 7

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
1	นายจวงและนางเลี่ยนขุ่น อินทะเล	เลขที่ 46 หมู่ที่ 4 ต.สทิงหม้อ อ.สิงหนคร
2	นายชมและนางหนูขาว มณีฉาย	เลขที่ 67 หมู่ที่ 3 ต.สทิงหม้อ อ.สิงหนคร
3	นายแปลกและนางปลื้ม เกษตรสุนทร	เลขที่ 20 หมู่ที่ 4 ต.สทิงหม้อ อ.สิงหนคร

ตารางที่ 7 รายชื่อผู้ประกอบการที่หลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน

2. กลุ่มผู้อาศัยในหมู่บ้าน คัดเลือกจากประชากรที่อยู่ตำบลสทิงหม้อ หมู่ที่ 4 มีทั้งสิ้น 230 ครัวเรือน เลือกสัมภาษณ์หนึ่งในสามของประชากรทั้งหมด จำนวน 77 ครัวเรือน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

3. กลุ่มบุคคลทั่วไป คัดเลือกจากประชากรทั่วไปที่อยู่ในเขตจังหวัดสงขลา โดยเลือกสัมภาษณ์เป็นสองเท่าของกลุ่มผู้อาศัยในหมู่บ้าน จำนวน 154 ราย โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายเช่นเดียวกัน

4. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ คัดเลือกจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม คือ

4.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม เลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีชื่อเสียงในท้องถิ่น จำนวน 2 ท่าน โดยพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ที่มีความเกี่ยวข้องทางด้านวัฒนธรรม ผู้ที่มีประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมหรือมีผลงานที่เป็นบทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

4.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบ คัดเลือกจากผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการออกแบบ ซึ่งอาจจะเป็นนักออกแบบ หรือ ครูผู้สอนด้านศิลปะ จำนวน 3 ท่าน

4.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านปฏิบัติ คือ กลุ่มผู้ประกอบการที่ดูแลกิจการการทำหม้อดินอยู่ในปัจจุบัน 3 ท่าน

ติดต่อผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 8 ท่าน เพื่อขอความร่วมมือและนำเสนอแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบหม้อดินสทิงหม้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาตามลำดับ

การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการสร้างเครื่องมือให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยกำหนดเครื่องมือที่จะสร้างทั้งหมด 4 ชุด ด้วยกัน คือ

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ผู้อาศัยในหมู่บ้าน

ชุดที่3 แบบสัมภาษณ์บุคคลทั่วไป

ชุดที่4 แบบสอบถามรูปแบบหม้อดินสทิงหม้อ

2. นำเกณฑ์ที่กำหนดมาจัดหมวดหมู่ สร้างเป็นเครื่องมือ ดังนี้

2.1 สร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมา รูปแบบหม้อดินในอดีตและปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรค ตลอดจนการอนุรักษ์ โดยจัดทำเป็น 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ผู้อาศัยในหมู่บ้าน

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์บุคคลทั่วไป

ซึ่งแต่ละชุดจะประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด โดยแบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 และ 2 มีจำนวน 20 ข้อ และแบบสัมภาษณ์ชุดที่ 3 มี 15 ข้อ

2.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นรูปแบบหม้อดินสทิงหม้อ โดยมีลักษณะเป็นภาพร่างรูปแบบหม้อดินที่ผู้วิจัยได้ออกแบบ จำนวน 8 แบบ ตามหลักการออกแบบผสมผสานกับรูปแบบเดิม พร้อมทั้งคำอธิบายแนวคิด วิธีการ ประโยชน์ใช้สอย สำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคัดเลือกแบบ และคำถามปลายเปิด เพื่อแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือข้อควรปรับปรุงแก้ไข

ภาพที่ 41 แบบที่ 1 - 4

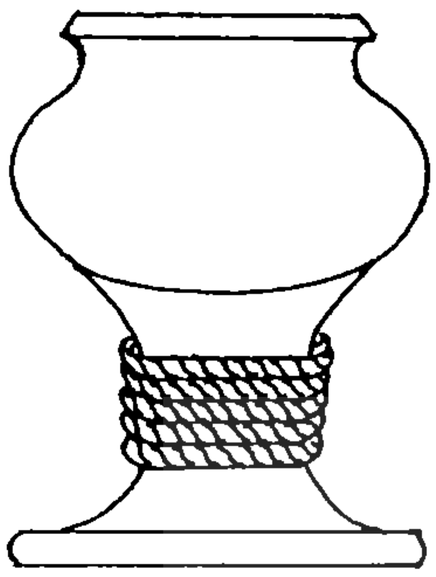

แบบที่ 5

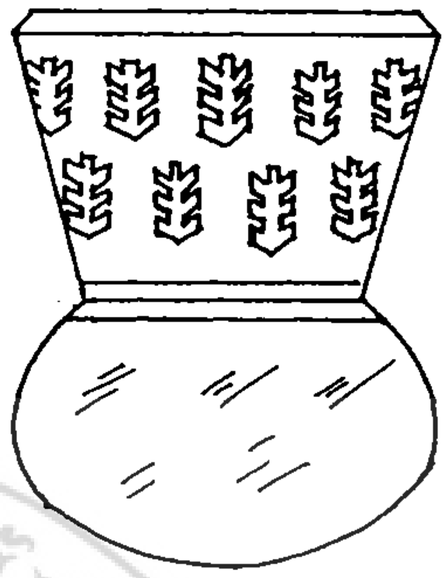

แบบที่ 6

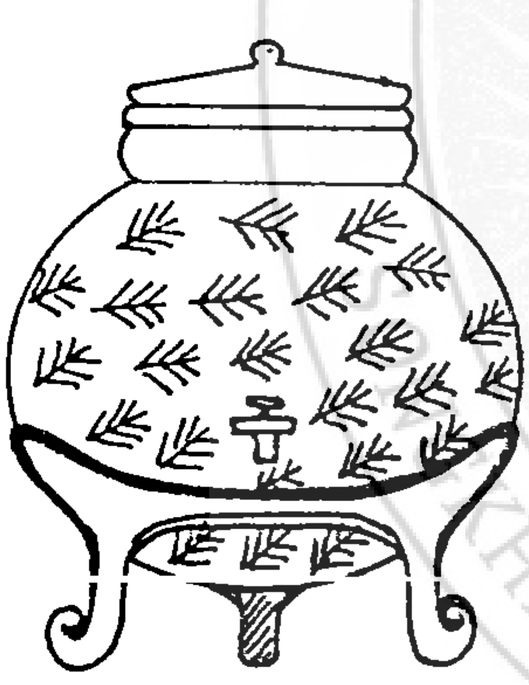

แบบที่ 7

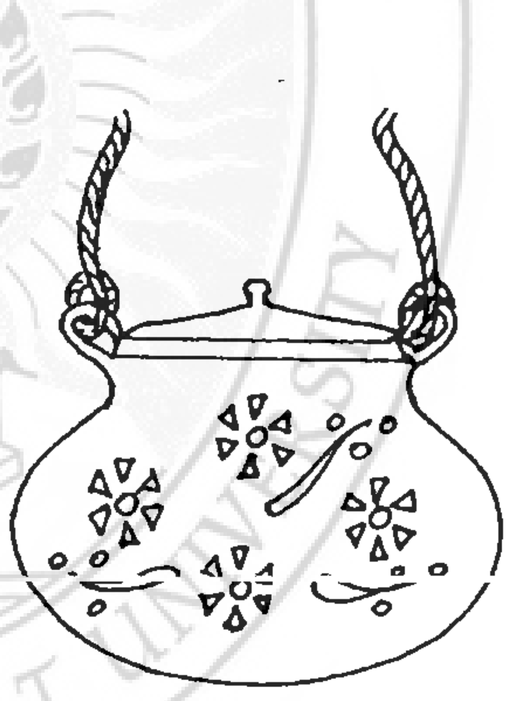

แบบที่ 8

ภาพที่ 42 แบบที่ 5 - 8

3. นำเครื่องมือทั้ง 4 ชุด ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย ตรวจสอบเนื้อหา ภาษาของแบบสอบถาม ตลอดจนโครงสร้างของแบบสอบถาม เพื่อปรับปรุงข้อคำถามบางข้อที่ไม่ชัดเจน ให้มีความเหมาะสมและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นลำดับขั้น ดังนี้

1. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเครื่องปั้นดินเผา ตลอดจนประวัติความเป็นมาและรูปแบบ กระบวนการทำหม้อดินสทิง-หม้อตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2. ออกสำรวจบริเวณและสัมภาษณ์ประชากรในหมู่บ้านเพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไป แหล่งที่ตั้งของสถานประกอบการ รูปแบบของหม้อดิน ตลอดจนทัศนคติของผู้ประกอบการกับบุคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องในหมู่บ้านหรือบริเวณสัมพันธ์เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานทั้งในอดีตและปัจจุบัน

3. สัมภาษณ์บุคคลทั่วไป ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสงขลา เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐาน ตลอดจนทัศนคติที่มีต่อรูปแบบหม้อดินสทิงหม้อ

4. นำเสนอแบบสอบถามการสร้างรูปแบบหม้อดินสทิงหม้อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบร่างรูปแบบหม้อดินในอดีต

ส่วนที่ 2 เป็นแบบร่างรูปแบบหม้อดินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่

ส่วนที่ 3 ประกอบด้วยลักษณะ ขนาด ประโยชน์ และแนวคิดด้านรูปแบบ

ส่วนที่ 4 เป็นส่วนของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และข้อเสนอแนะ

5. เก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้ง 4 ชุด เพื่อนำมาสรุปและทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

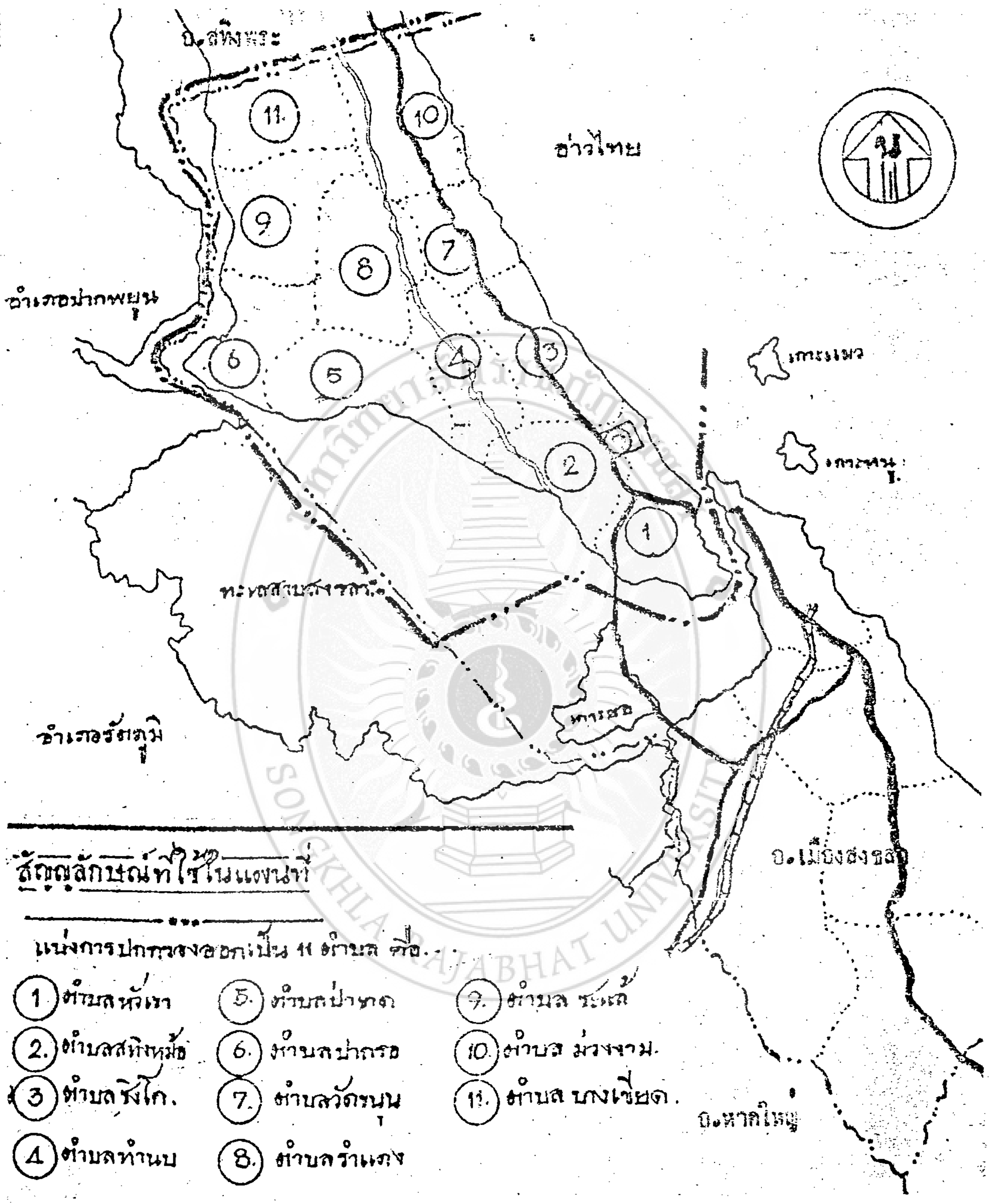

ภาพที่ 43 แผนที่กิ่งอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
แสดงที่ตั้งตำบลต่าง ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. นำผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ทั้ง 3 ชุด คือ แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ แบบสัมภาษณ์ผู้อาศัยในหมู่บ้าน และแบบสัมภาษณ์บุคคลทั่วไปมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเป็นร้อยละ ตามประเด็นต่าง ๆ ที่ตั้งคำถามออกมาในรูปแบบของตารางและความเรียง

2. นำผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามรูปแบบหม้อดินสทิงหม้อจากผู้เชี่ยวชาญมาสรุปผลวิเคราะห์ประเด็น เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย พร้อมกับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 8 ท่าน ในรูปแบบของความเรียง